

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Σχόλια (Aṭṭhakathā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια (Sutta Piṭaka -
Aṭṭhakathā)

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων (5. Khuddaka Nikāya -
Aṭṭhakathā)

16. Σχόλια για τη μεγάλη επεξήγηση (16. Mahāniddesa-
aṭṭhakathā)

6. Σχόλια για την επεξήγηση της ομιλίας για τα γηρατειά
(6. Jarāsuttaniddesavaṇṇanā)

PaliVerse

5. Η συλλογή των μικρών κειμένων

16. Σχόλια για τη μεγάλη επεξήγηση

6. Jarāsuttaniddesavaṇṇanā

39. Chaṭṭhe jarāsutte appaṃ vata jīvitam idanti idaṃ vata manussānaṃ jīvitam appakaṃ parittaṃ t̥hitiparittatāya sarasaparittatāyāti guhaṭṭhakasuttepi vuttanayametam. Oraṃ vassasatāpi miyyatīti vassasatā oraṃ kalalādikālepi miyyati. Aticcāti vassasataṃ atikkamitvā. Jarasāpi miyyatīti jarāya miyyati. Ito paraṃ guhaṭṭhakasuttavaṇṇanāya vuttanayeneva gahetabbaṃ.

Appanti mandaṃ. Gamanīyo samparāyoti paraloko gantabbo. Kalalakālepīti ettha kalalakālaṃ nāma paṭisandhikkhaṇe tīhi jātiunṇaṃsūhi katasuttaḡge t̥hitatelabinduppamāṇaṃ acchaṃ vippasannakalalaṃ hoti. Yaṃ sandhāya vuttaṃ -

“Tilatelassa yathā bindu, sappimaṇḡo anāvilo;
Evaṃ vaṇṇappaṭibhāgaṃ, kalalaṃ sampavuccatī”ti.

Tasmiṃ kalalakālepi. Cavatīti jīvitam gaḡati. Maratīti jīvitaviyogaṃ āpajjati. Antaradhāyatīti adassanaṃ pāpuṇāti. Vippalujjatīti chijjati. “Aṇḡajayoniyā cavati. Jalābujayoniyā marati. Saṃsedajayoniyā antaradhāyati. Opapātikayoniyā vippalujjatī”ti evameke vaṇṇayanti. Abbudakālepīti abbudaṃ nāma kalalato sattāhaccayena maṃsadhovanaudakavaṇṇaṃ hoti, kalalanti nāmaṃ antaradhāyati. Vuttampi cetaṃ -

“Sattāhaṃ kalalaṃ hoti, paripakkaṃ samūhataṃ;
Vivaṭṭamānaṃ tabbhāvaṃ, abbudaṃ nāma jāyatī”ti.

Tasmiṃ abbudakālepi. Pesikālepīti tasmāpi abbudā sattāhaccayena vilīnatipusadisā pesi nāma saṇjāyati. Sā maricaphāṇitena dīpetabbā. Gāmadārikā hi supakkāni maricāni gahetvā sāṭakante bhaṇḡikaṃ katvā pīletvā maṇḡaṃ ādāya kapāle pakkhipitvā ātape t̥hapenti, taṃ sukkhamānaṃ sabbabhāgehi muccati. Evarūpā pesi hoti, abbudanti nāmaṃ antaradhāyati. Vuttampi cetaṃ -

“Sattāhaṃ abbudaṃ hoti, paripakkaṃ samūhataṃ;
Vivaṭṭamānaṃ tabbhāvaṃ, pesi nāma pajāyatī”ti.

Tasmiṃ pesikālepi. Ghanakālepīti tatopi pesito sattāhaccayena kukkuṭaṇḡasaṇṭhāno ghano nāma maṃsapiṇḡo nibbattati, pesīti nāmaṃ antaradhāyati. Vuttampi cetaṃ -

“Sattāhaṃ pesi bhavati, paripakkaṃ samūhataṃ;
Vivaṭṭamānaṃ tabbhāvaṃ, ghanoti nāma jāyati.

“Yathā kukkuṭiyā aṇḡaṃ, samantā parimaṇḡalaṃ;
Evaṃ ghanassa saṇṭhānaṃ, nibbattaṃ kammaṇaccayā”ti.

Tasmiṃ ghanakālepi. Pasākhakālepīti pañcame sattāhe dvinnaṃ dvinnaṃ hatthapādānaṃ sīsassa catthāya pañca pīlakā jāyanti, yaṃ sandhāya vuttaṃ -

“pañcame, bhikkhave, sattāhe pañca pīlakā sañṭhahanti kammato”ti. Tasmim pasākhakālepi. Tato param chaṭṭhasattamādīni sattāhāni atikkamma desanam saṅkhipitvā dvācattālīsasattāhe pariṇatakāle kesalomanakhādīnam uppattikālañca. Tassa ca nābhito utṭhito nālo mātu udarapaṭalena ekābaddho hoti, so uppaladaṇḍako viya chiddo, tena āhāraso saṃsaritvā āhārasamutṭhānarūpaṃ samutṭhāpeti. Evaṃ so dasamāse yāpeti, taṃ sabbaṃ avatvā “sūtighare”ti āha. Yaṃ sandhāya vuttaṃ -

“Kesā lomā nakhāni ca”;

“Yañcassa bhuñjatī mātā, annaṃ pānañca bhojanaṃ;

Tena so tattha yāpeti, mātukucchigato naro”ti.

Tattha sūtighareti sūtikaghare, vijāyanaghareti attho. “Sūtikāghare”ti vā pāṭho, sūtikāyāti padacchedo. Addhamāsikopīti jātadivasato paṭṭhāya addhamāso etassa atthīti addhamāsiko. Dvemāsikādīsopi eseṇa nayo. Jātadivasato paṭṭhāya ekaṃ saṃvaccharaṃ etassa atthīti saṃvacchariko. Upari dvevassikādīsopi eseṇa nayo.

Yadā jīṇṇo hotīti yasmiṃ kāle jarājīṇṇo bhavati jajjarībhūto. Vuddhoti vayovuddho. Mahallakoti jātimahallako. Addhagatoti tayo addhe atikkanto. Vayoanuppattoti tatiyaṃ vayaṃ anuppatto. Khaṇḍadantoti antarantarā patitā dantā phālītā ca jarānubhāvena khaṇḍā dantā jātā assāti khaṇḍadanto. Palitakesoti paṇḍarakeso. Vilūnanti luñcitvā gahitakesā viya khallāṭasāso. Khalitasiroti mahākhallāṭasāso. Valinanti sañjātavali. Tilakāhatagattoti setatīlakakāḷatīlakehi vikiṇṇasarīro. Bhoggoti bhaggo, imināpissa vaṅkabhāvaṃ dīpeti. Daṇḍaparāyaṇoti daṇḍapaṭissaraṇo daṇḍadutiyo. So jarāyapīti so puggalo jarāyapi abhibhūto marati. Natthi maraṇamhā mokkhoti maraṇato muñcanupāyo natthi nupalabbhati.

Phalānamiva pakkānaṃ, pāto patanato bhayanti paripākagatānaṃ sithilavaṇṭānaṃ panasaphalādīpakkānaṃ paccūsakāle avassaṃ patissantīti phalasāmikānaṃ bhāyamānānaṃ viya. Evaṃ jātāna maccānaṃ, niccaṃ maraṇato bhayanti evameva uppannānaṃ sattānaṃ maccusaṅkhātamarāṇato satataṃ kālaṃ bhayaṃ.

Yathāpi kumbhakārassāti yathā nāma mattikābhājanaṃ karontassa. Kataṃ mattikābhājananti tena niṭṭhāpitabhājanaṃ. Sabbaṃ bhedanapariyantanti pakkāpakkaṃ sabbaṃ bhedanaṃ bhijjapariyantaṃ avasānaṃ assāti bhedanapariyantaṃ. Evaṃ maccāna jīvitanti evameva sattānaṃ āyusaṅkhāraṃ.

Daharā ca mahantā cāti taruṇā ca mahallakā ca. Ye bālā ye ca paṇḍitāti ye ca assāsapassāsāyattā jīvītā bālā ye ca paṇḍiccena samannāgatā buddhādayo. Sabbe maccuvasaṃ yantīti ete vuttappakārā daharādayo sabbe maccuno issariyaṃ upagacchanti.

Tesaṃ maccuparetānanti etesaṃ maccunā parivāritānaṃ. Gacchataṃ paralokatoti ito manussalokato paralokaṃ gacchantānaṃ. Na pitā tāyate puttanti pitā puttaṃ na rakkhati. Ñātī vā pana ñātaketi mātāpitipakkhikā ñātī vā teyeva ñātake rakkhitaṃ na sakkonti.

Pekkhataññeva ñātīnanti vuttavidhānaṃyeva ñātīnaṃ pekkhantānaṃyeva oloketānaṃyeva. Passa lālapataṃ puthūti passāti ālapanāṃ. Lālapantānaṃ vilapantānaṃ puthūnaṃ nānappakārānaṃ. Ekamekova maccānaṃ, govajjo viya

niyyatīti sattānaṃ ekameko vadhāya niyyamānagoṇo viya maraṇāya niyyati pāpuṇīyati. Evamabbhāhato lokoti evameva sattaloko bhusaṃ āhato. Maccunā ca jarāya cāti maraṇena ca jarāya ca abhibhūto.

40. Mamāyiteti mamāyitavatthukāraṇā. Vinābhāvaṃ santamevidanti santaṃ vijjamānaṃ vinābhāvameva idaṃ, na sakkā avinābhāvena bhavitunti vuttaṃ hoti.

Socantīti cittaṇa socanaṃ karonti. Kilamantīti kāyena kilamathaṃ pāpuṇanti. Paridevantīti nānāvidhaṃ vācāvilāpaṃ bhaṇanti. Urattāliṃ kasantīti uraṃ tāletvā tāletvā kasantīti. Sammohaṃ āpajjantīti sammohabhāvaṃ pāpuṇanti.

Aniccoti hutvā abhāvaṃ tthena. Saṅkhatoti paccayehi saṅgama kato. Paṭiccasamuppannoti paccayasāmaggiṃ paṭicca na paccakkhāya saha sammā ca uppanno. Khayadhammoti khayaṃ gamanasabhāvo. Vayadhammoti vayaṃ gamanasabhāvo, bhaṅgavasena bhaṅgagamanasabhāvoti attho. Virāgadhammoti virajjanasabhāvo. Nirodhadhammoti nirujjhanasabhāvo. Yvāyaṃ pariggahoti yo ayaṃ pariggaho. “Yāya pariggaho”tipi pāṭho, ayaṃ padacchedo. Niccoti satatakāliko. Dhuvoti thiro. Sassatoti acavano. Avipariṇāmadhammoti pakatijāhanasabhāvo. Sassati samaṃ tatheva ṭhassatīti candasūriyasinerumahāsamuddapathavīpabbatādayo viya tiṭṭheyya.

Nānābhāvoti jātiyā nānābhāvo. Vinābhāvoti maraṇena viyogabhāvo. Aññathābhāvoti sabbhāvato aññathābhāvo. Purimānaṃ purimānaṃ khandhānanti anantare pure uppannānaṃ khandhānaṃ. Vipariṇāmaññathābhāvāti pakatibhāvaṃ jahitvā aññathābhāvena. Pacchimā pacchimā khandhādayo pavattanti uppajjantīti sambandho.

Sabbaṃ gharāvāsapalibodhanti sakalaṃ gihibhāvajaṭaṃ. Nātimittāmaccapalibodhanti mātāpitupakkhikā ñātī, mittā sahāyā, amaccā bhaccā. Sannidhipalibodhanti nidhānajaṭaṃ chinditvā. Kesamassuṃ ohāretvāti kese ca massūni ca oropayitvā. Kāsāyāni vatthānīti kasāyarasapītāni vatthāni.

41. Māmakoti mama upāsako bhikkhu vāti saṅkhaṃ gato, buddhādīni vā vatthūni mamāyamāno.

Tesaṃ tesaṃ sattānanti anekesaṃ sattānaṃ sādharmaṇaniddeso. “Yaññadattassa maraṇaṃ, somadattassa maraṇa”nti evañhi divasampi kathiyamāne neva sattā pariyādānaṃ gacchanti, na sabbaṃ aparattadīpanaṃ sijjhati. Imehi pana dvīhi padehi na koci satto apariyādinno hoti, na kiñci aparattadīpanaṃ na sijjhati. Tamhā tamhāti ayaṃ gativasena anekesaṃ nikāyānaṃ sādharmaṇaniddeso. Sattanikāyāti sattānaṃ nikāyā, sattaḡhaṭṭā sattaṃmūhāti attho. Cutīti cavanavasena vuttaṃ. Ekacatupañcakkhandhāya cutiyā sāmāññavacanamaṭaṃ. Cavanatāti bhāvavacanena lakkhaṇanidassanaṃ. Bhedoti cutikhandhānaṃ bhaṅgupattiparidīpanaṃ. Antaradhānanti ḡhaṭṭassa viya bhinnassa bhinnānaṃ khandhānaṃ yena kenaci pariyāyena ṭhānābhāvaparidīpanaṃ. Maccumaraṇanti maccusaṅkhātaṃ maraṇaṃ, na khaṇikamaraṇaṃ. Kālo nāma antako, tassa kiriyāti kālaṃkiriyā. Ettāvataṃ sammutimaraṇaṃ dīpitaṃ. Idāni paramatthena dīpetuṃ “khandhānaṃ bhedo”tiādimaṇa. Paramatthena hi khandhāyeva bhijjanti, na satto nāma koci marati. Khandhesu pana bhijjamānesu satto marati, bhinnesu “mato”ti vohāro hoti.

Ettha ca catuvokārapañcavokāravasena khandhānaṃ bhedo, ekavokāravasena kaḡevarassa nikkhepo. Catuvokāravasena vā khandhānaṃ bhedo, sesadvayavasena

kaḷevarassa nikkhepo veditabbo. Kasmā? Kāmarūpabhavadvayepi rūpakāyasaṅkhātassa kaḷevarassa sabbhāvato. Yasmā vā cātumahārājikādīsu khandhā bhijjanteva, na kiñci nikkhipanti, tasmā tesam vasena khandhānaṃ bhedo, manussādīsu kaḷevarassa nikkhepo. Ettha ca kaḷevarassa nikkhepakaraṇato maraṇaṃ “kaḷevarassa nikkhepo”ti vuttaṃ. Jīvitindriyassupacchedoti iminā indriyabaddhasseva maraṇaṃ nāma hoti, anindriyabaddhassa maraṇaṃ nāma natthīti dasseti. “Sassaṃ mataṃ, rukkho mato”ti idaṃ pana vohāramattameva. Atthato pana evarūpāni vacanāni sassādīnaṃ khayavayabhāvameva dīpenti. Rūpagatanti rūpameva rūpagataṃ. Vedanāgatantiādīsupi eseva nayo.

Tattha pubbeva maccanti maccaṃ vā bhogā pubbeva paṭhamataraṇṇeva vijahanti. Macco vā te bhoge pubbataraṃ jahati. Kāmakāmīti corarājānaṃ ālapati. Ambho kāme kāmayaṃnā kāmakāmi bhogino nāma loke asassatā, bhogesu vā naṭṭhesu jīvamānā ca abhogino honti. Bhoge vā pahāya sayam nassanti, tasmā ahaṃ mahājanassa sokakālepi na socāmīti attho.

Viditā mayā sattuka lokadhammāti corarājānaṃ ālapanto āha. Ambho sattuka mayā lābho alābho yaso ayasotiādayo lokadhammā viditā. Yatheva hi cando udeti ca pūراتi ca puna ca khīyati, yathā ca sūriyo andhakāraṃ vidhamento mahantaṃ lokappadesaṃ tapitvāna puna sāyaṃ atthaṃ paleti atthaṃ gacchati na dissati, evameva bhogā uppajjanti ca vinassanti ca, tattha kiṃ sokena, tasmā na socāmīti attho.

Taṇhāmaññanāya maññatīti taṇhāya janitamānamaññanāya maññati. Mānaṃ karoti diṭṭhimaññanāyāti diṭṭhiṃ upanissayaṃ katvā uppannāya maññanāya. Mānamaññanāyāti sahaajātamānamaññanāya. Kilesamaññanāyāti vuttappakārāya upatāpanaṭṭhena kilesamaññanāya maññati.

Kuhāti vimhāpakā. Thaddhāti khāṇu viya thaddhā. Lapāti paccayanimittena lapanakā.

42. Saṅgatanti samāgataṃ, diṭṭhaṃ phuṭṭhaṃ vā. Piyāyitanti piyakataṃ.

Saṅgatanti sammukhībhūtaṃ. Samāgatanti samīpaṃ āgataṃ. Samāhitanti ekībhūtaṃ. Sannipatitanti piṇḍitaṃ. Supinagatoti supinaṃ pavitṭho. Senābyūhaṃ passatīti senāsannivesaṃ dakkhati. Ārāmarāmaṇeyyakanti pupphārāmādīnaṃ ramaṇīyabhāvaṃ. Vanarāmaṇeyyakādīsupi eseva nayo. Petanti ito paralokaṃ gataṃ. Kālaṅkatanti mataṃ.

43. Nāmaṃyevāvasissati, akkheyyanti sabbaṃ rūpādidhammajātaṃ pahīyati, nāmaṃmattameva tu avasissati “buddharakkhito dhammarakkhito”ti evaṃ akkhātum kathetum.

Ye cakkhuviññāṇābhisambhūtāti ye sayam cakkhuviññāṇena abhisambhūtā rāsikatā diṭṭhā catusamuṭṭhānikā rūpā. Sotaviññāṇābhisambhūtāti paratoghosena sotaviññāṇena rāsikatā sutā dvisamuṭṭhānikā saddā.

44. Munayoti khīṇāsavamunayo. Khemadassinoti nibbānadassino.

Sokoti sokaṇiddese - byasatīti byasaṃ, hitasukhaṃ khipati viddhamsetīti attho. Ñātīnaṃ byasaṃ ñātibyasaṃ, corarogabhayādīhi ñātikkhayaṃ ñātivināsoti attho. Tena ñātibyasaṃ. Phuṭṭhassatī ajjhotthaṭṭassa, abhibhūtaṃ samannāgatassatī attho. Sesesupi eseva nayo. Ayaṃ pana viseso - bhogānaṃ byasaṃ

bhogabyasanaṃ, rājacorādivasena bhogakkhayaṃ bhogavināsoti attho. Rogoyeva byasanaṃ rogabyasanaṃ. Rogo hi ārogyaṃ byasati vināsetīti byasanaṃ. Sīlassa byasanaṃ sīlabyasanaṃ, dussilyassettaṃ nāmaṃ. Sammādiṭṭhiṃ vināsayamānā uppannā diṭṭhiyeva byasanaṃ diṭṭhibyasanaṃ. Ettha ca purimāni dve anipphannāni, pacchimāni tīṇi nipphannāni tilakkhaṇabbhāhatāni. Purimāni ca tīṇi neva kusalāni nākusalāni, sīladiṭṭhibyasanaadvayaṃ akusalaṃ.

Aññataraññatarenāti gahitesu vā yena kenaci aggahitesu vā mittāmaccabyasanaṃ dīsu yena kenaci. Samannāgatassāti samanubandhassa aparimuccamānassa. Aññataraññatarena dukkhadhammenāti yena kenaci sokadukkhassa uppattihetunā. Sokoti socanakavasena soko. Idaṃ tehi kāraṇehi uppajjanakasokassa sabhāvapaccattaṃ. Socanāti socanākāro. Socitattanti socitabhāvo. Antosokoti abbhantarasoko. Dutiyapadaṃ upasaggena vaḍḍhitaṃ. So hi abbhantaraṃ sukkhāpento viya parisukkhāpento viya uppajjati “antosoko antoparisoko”ti vuccati. Antodāhoti abbhantaradāho. Dutiyapadaṃ upasaggena vaḍḍhitaṃ. Cetaso pariṇihāyanti cittaṃ jhānaṃ. Soko hi uppajjamāno aggi viya cittaṃ jhāpeti dahati, “cittaṃ me jhāmaṃ, na me kiñci paṭibhātī”ti vadāpeti. Dukkhitō mano dummano, tassa bhāvo domanassaṃ. Anupavīṭṭhaṭṭhena sokova sallanti sokasallaṃ.

Paridevaniddese - “mayhaṃ dhītā, mayhaṃ putto”ti evaṃ ādissa ādissa devanti rodanti etenāti ādevo. Taṃ taṃ vaṇṇaṃ parikkhetvā parikkhetvā devanti etenāti paridevo. Tato parāni dve dve padāni purimadvayasēva ākārabhāvaniddesavasena vuttāni. Vācāti vacanaṃ. Palāpoti tucchaṃ niratthakavacanaṃ. Uppaḍḍhabhaṇitaaññabhaṇitādivasena virūpo palāpo vippalāpo. Lālappoti punappunaṃ lapaṇaṃ. Lālappanākāro lālappanā. Lālappitassa bhāvo lālappitattaṃ. Macchariyādīni vuttatthāneva.

45. Sattamaḡāthā evaṃ maraṇabbhāhate loke anurūpapaṭipattidassanaṃ vuttā. Tattha patilīnacaraṃ tato tato patilīnaṃ cittaṃ katvā carantaṃ. Bhikkhunoti kalyāṇaputhujjanaṃ vā sekkhaṃ vā. Sāmaggiyamāhu tassa taṃ, yo attānaṃ bhavane na dassayeti tassettaṃ patirūpamāhu, yo evaṃ paṭipanno nirayādibhede bhavane attānaṃ na dassaye. Evañhi so imamaḡa maraṇā mucceyyāti adhippāyo.

Patilīnacaraṃ vuccantīti tato tato līnacittācārā kathīyanti. Satta sekkhāti adhisīlādīsu tīsu sikkhāsu sikkhantīti sotāpattimaggaṭṭhaṃ ādiṃ katvā yāva arahattaṃ maggaṭṭhā satta sekkhā. Arahāti phalaṭṭho. So niṭṭhitacittatā patilīno. Sekkhānaṃ patilīnacaraṇabhāve kāraṇaṃ dassento “kiṃ kāraṇā”ti ādimāha. Te tato tatoti te satta sekkhā tehi tehi ārammaṇehi cittaṃ patilīnentāti attano cittaṃ nilīnentā. Patikuṭentāti saṅkocentā. Pativaṭṭentāti kaṭasāraṇaṃ viya ābhujentā. Sanniruddhantāti sannirujjhantā. Sannigaṇhantāti niggahaṃ kurumānā. Sannivārentāti vārayamānā. Rakkhantāti rakkhaṃ kurumānā. Gopentāti cittamañjūsāya gopayamānā.

Idāni dvārasena dassento “cakkhuvāre”ti ādimāha. Tattha cakkhuvāreti cakkhuvāre. Sotadvāre dīsu eseṃ nayo. Bhikkhunoti puthujjanakalyāṇakassa vā bhikkhuno, sekkhaṃ vā bhikkhunoti bhikkhusaddassa vacanaṃ avatvā idhāhippetabhikkhuyeva dassito. Tattha puthujjano ca so kilesānaṃ asamucchinnatā, kalyāṇo ca sīlāpaṭipattiyuttatthāti puthujjanakalyāṇova puthujjanakalyāṇako, tassa puthujjanakalyāṇakassa. Adhisīlādīni sikkhantīti sekkho, tassa sekkhaṃ vā sotāpannaṃ vā sakadāgāmino vā anāgāmino vā.

Āsanti nisīdanti etthāti āsanam. Yatthāti yesu mañcapīṭhādīsu. Mañcotiādīni āsanassa pabhedavacanāni. Mañcopi hi nisajjāyapi okāsattā idha āsanesu vutto, so pana masārakabundikābaddhakuḷīrapādakaāhaccapādakānam aññataro. Pīṭhampi tesam aññatameva. Bhisīti uṇṇabhisi coḷabhisi vākabhisi tiṇabhisi paṇṇabhisīnam aññatarā. Taṭṭikāti tālapaṇṇādīhi vinitvā katā. Cammakhaṇḍoti nisajjāraho yo koci cammakhaṇḍo. Tiṇasanthārādayo tiṇādīni gumbetvā katā. Asappāyarūpadassanenāti asappāyānam iṭṭharūpānam olokanena. Rittanti abbhantarato tucchaṃ. Vivittanti bahiddhāpavesanena suññaṃ. Pavivittanti koci gahaṭṭho tattha natthīti atirekena suññaṃ. Asappāyasaddassavanepi eseṇa nayo. Pañcahi kāmagaṇehīti itthirūpasaddagandharasaphoṭṭhabbehi pañcahi kāmakoṭṭhāsehi. Vuttampi cetam -

“Rūpā saddā rasā gandhā, phoṭṭhabbā ca manoramā;
Pañca kāmagaṇā loke, itthirūpasmim dissare”ti.

Bhajatoti cittaṇa sevanam karontassa. Sambhajatoti sammā sevantassa. Sevatoti upasaṅkamantassa. Nisevatoti nissayam katvā sevantassa. Saṃsevatoti suṭṭhu sevantassa. Paṭisevatoti punappunam upasaṅkamantassa.

Gaṇasāmaggīti samaṇānam ekībhāvo samaggabhāvo. Dhammasāmaggīti sattatimsabodhipakkhiyadhammānam samūhabhāvo. Anabhinibbattisāmaggīti anibbattamānānam anuppajjamānānam anupādisesāya nibbānadhātuyā parinibbutānam arahantānam samūho. Samaggāti kāyena aviyogā. Sammodamānāti cittaṇa suṭṭhu modamānā tussamānā. Avivadamānāti vācāya vivādam akurumānā. Khīrodakībhūtāti khīrena saṃsaṭṭhaudakasadisā.

Te ekato pakkhandantīti te bodhipakkhiyadhammā ekaṃ ārammaṇam pavisanti. Pasīdantīti tasmimyeva ārammaṇe pasādamāpajjanti. Anupādisesāyāti upādivirahitāya.

Nibbānadhātuyāti amatamahānibbānadhātuyā. Ūnattam vāti ettha unabhāvo ūnattam, aparipuṇṇabhāvoti attho. Puṇṇattam vāti paripuṇṇabhāvo puṇṇattam, puṇṇabhāvo vā na paññāyati natthīti attho.

Nerayikānanti niraye nibbattanakakammānam atthibhāvena. Nirayam arahantīti nerayikā, tesam nerayikānam. Nirayo bhavananti nirayo eva tesam vasanaṭṭhānam gharam. Tiracchānayanikānantiādīsupi eseṇa nayo. Tassesā sāmaggīti tassa khīṇāsavassa esā nibbānasāmaggī. Etaṃ channanti etaṃ anucchavikaṃ. Patirūpanti sadisaṃ paṭibhāgaṃ, asadisaṃ appaṭibhāgaṃ na hoti. Anucchavikanti etaṃ samaṇabrāhmaṇānam vā dhammānam, maggaphalanibbānasāsanadhammānam vā anucchavikaṃ. Tesam chaviṃ chāyam sundarabhāvam anveti anugacchati, atha kho santikāva tehi dhammehi anucchavikattā eva ca anulomaṃ. Tesañca anulometi, atha kho na vilomaṃ na paccaṇīkabhāve ṭhitam.

46. Idāni “yo attānam bhavane na dassaye”ti evam khīṇāsavo vibhāvito, tassa vaṇṇabhaṇanattam ito parā tisso gāthāyo āha. Tattha paṭhamagāthāya sabbatthāti dvādasasu āyatanesu. Na piyam kubbatī nopi appiyanti niddese piyāti citte pītīkarā. Te vibhāgato dassento “katame sattā piyā, idha yassa te hontī”ti āha. Tattha yassa teti ye assa te. Hontīti bhavanti. Atthakāmāti vaḍḍhikāmā. Hitakāmāti sukhakāmā. Phāsukāmāti sukhavihārakāmā. Yogakkhemakāmāti catūhi yogehi khemaṃ nibbhayaṃ kāmā. Mamāyatīti mātā. Piyāyatīti pitā. Bhajatīti bhātā. Bhaginīti etthāpi

eseva nayo. Puṇṇ t̄yati rakkhat̄ti putto. Kulavaṃsaṃ dhāret̄ti dh̄tā. Mittā sahāyā. Amaccā bhaccā. N̄at̄i pitupakkhikā. Sālohitā m̄tipakkhikā. Ime sattā piyāti ime sattā p̄tijanakā. Vuttavipariyāyena appiyā veditabbā.

47. Yadidaṃ diṭṭhasutamutesu vāti ettha pana yadidaṃ diṭṭhasutaṃ, ettha vā mutesu vā dhammesu; evaṃ muni na upalimpat̄ti evaṃ sambandho veditabbo.

Udakathevoti udakassa thevo. “Udakatthevako”tipi pāṭho. Padumapatteti paduminipatte.

48. Dhono na hi tena maññati, yadidaṃ diṭṭhasutamutesu vāti atrāpi yadidaṃ diṭṭhasutaṃ, tena vatthunā na maññati, mutesu vā dhammesu na maññat̄ti evameva sambandho veditabbo. Na hi so rajjati, no virajjat̄ti bālaputhujjano viya na rajjati, kalyāṇaputhujjanasekkhā viya na virajjati, rāgassa khīṇattā “viratto”tveva saṅkhaṃ gacchati. Sesaṃ pākaṭamevāti.

Tāya paññāya kāyaduccaritanti sampayuttāya pubbabhāgāyeva vā paññāya pariggahetabbe pariggaṇhanto yogī tividhaṃ kāyaduccaritaṃ samucchadavasena dhunāti. Ayañca puggalo vipannadhammaṃ desanādharmmesu dhunantesu taṃdhammasamaṅgipuggalopi dhunāti nāma. Te ca dhamme paññāya attano pavattikkhaṇe dhunitumāraddho dhutāti vuccati, yathā bhuñjitumāraddho bhuttoti vuccati. Lakkhaṇaṃ panettha saddasatthato veditabbaṃ. Dhutanti kattusādhanaṃ. Dhutaṃ paṭhamamaggena. Dhotāṃ dutiyamaggena. Sandhotāṃ tatiyamaggena. Niddhotāṃ catutthamaggena.

Dhono diṭṭhaṃ na maññat̄ti arahā maṃsacakkhunā diṭṭhaṃ dibbacakkhunā diṭṭhaṃ rūpāyatanaṃ na maññati t̄hi maññanāhi, kathaṃ? Rūpāyatanaṃ subhasaññāya sukhasaññāya ca passanto na tattha chandarāgaṃ janeti na taṃ assādeti nābhinandati, evaṃ diṭṭhaṃ taṇhāmaññanāya na maññati. “Iti me rūpaṃ siyā anāgatamaddhāna”nti vā panettha nandiṃ na samannāneti. Rūpasampadaṃ vā ākaṅkhamāno dānaṃ na deti, sīlaṃ na samādiyati, uposathakammaṃ na karoti. Evampi diṭṭhaṃ taṇhāmaññanāya na maññati, attano pana parassa ca rūpasampattivipattiṃ nissāya mānaṃ na janeti. “Imināhaṃ seyyosm̄ti vā, sadisosm̄ti vā, hīnosm̄ti vā”ti evaṃ diṭṭhaṃ mānamaññanāya na maññati. Rūpāyatanaṃ pana “niccaṃ dhuvaṃ sassata”nti na maññati. Attānaṃ “attaniya”nti na maññati. Maṅgalaṃ “amaṅgala”nti na maññati. Evam diṭṭhaṃ diṭṭhimaññanāya na maññati. Diṭṭhasmiṃ na maññat̄ti rūpasmiṃ attānaṃ samanupassananayena amaññanto diṭṭhasmiṃ na maññati. Yathā vā thane thaññaṃ, evaṃ rūpasmiṃ rāgādayoti amaññantopi diṭṭhasmiṃ na maññati. Tasmīyeva panassa diṭṭhimaññanāya amaññite vatthusmiṃ sinehaṃ mānañca na uppādayato taṇhāmānamaññanāpi natth̄ti veditabbā. Evam diṭṭhasmiṃ na maññati. Diṭṭhato na maññat̄ti ettha pana diṭṭhatoti nissakkavacanaṃ. Tasmā saupakāraṇassa attano vā parassa vā yathāvuttappabhedato diṭṭhato upapatti vā niggamanaṃ vā diṭṭhato vā añño attāti amaññamāno diṭṭhato na maññat̄ti veditabbo. Ayamassa na diṭṭhimaññanā. Tasmīyeva panassa diṭṭhimaññanāya amaññite vatthusmiṃ sinehaṃ mānañca na uppādayato na taṇhāmānamaññanāpi veditabbā.

Diṭṭhā meti na maññat̄ti ettha pana “etaṃ mamā”ti taṇhāvasena amamāyamāno diṭṭhaṃ taṇhāmaññanāya na maññati. Sutanti maṃsasotenapi sutam, dibbasotenapi sutam, saddāyatanassetam adhivacanaṃ. Mutanti mutvā munitvā ca gahitaṃ āhacca upagantvāti attho. Indriyānaṃ ārammaṇānañca aññamaññaṃ saṃkilese viññātanti

vuttaṃ hoti. Gandharasaphoṭṭhabbāyatanānaṃ etaṃ adhivacanaṃ. Viññātaṃ
manasā viññātaṃ, sesānaṃ sattānaṃ āyatanānameṃ adhivacanaṃ,
dhammārammaṇassa vā, idha pana sakkāyapariyāpannameva labbhati. Vitthāro
panettha diṭṭhavāre vuttanayena veditabbo.

Idāni bhagavatā vuttasuttavasena dassento “asmīti bhikkhave”tiādimāha. Tattha
asmīti bhavāmi, nīcassetāṃ adhivacanaṃ. Maññitametaṃ diṭṭhikappaṇaṃ etaṃ.
Ayaṃ ahaṃ asmi bhavāmi.

Aññatra satipaṭṭhānehīti ṭhapetvā catusatipaṭṭhāne.

Sabbe bālaputhujjanā rajjantīti sakalā andhabālā nānājanā lagganti. Satta sekkhā
virajjantīti sotāpannādayo satta ariyajanā virāgaṃ āpajjanti. Arahā neva rajjati no
virajjantīti kilesānaṃ parinibbāpitattā ubhayampi na karoti. Khayā rāgassātiādayo
tividhāpi nibbānameva.

Saddhammappajjotikāya mahāniddesaṭṭhakathāya

Jarāsuttaniddesavaṇṇanā nīṭṭhitā.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Σχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια. 5. Η συλλογή των μικρών κειμένων. 16. Σχόλια για τη μεγάλη επεξήγηση. 6. Σχόλια για την επεξήγηση της ομιλίας για τα γηρατειά έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org